

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОГО ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ГРИ ЦЕНТИ РІК XXXII Число 109. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 10. мая, 1924. VOL. XXXII, No. 109 Jersey City, N. J., Saturday, May 10, 1924. THREE CENTS

Сенатор Лодж предкладає новий план світового суду.

ВАШІНГТОН, 8. мая. — Сенатор Лодж предложив в сенаті резолюцію, котра має в собі план приступлення Злучених Держав до міждержавного суду, який має бути утворений в Газі без всякої злуки з Лігою Народів.

Суд мавби опиратися на договори про подвійні суди, яке заключили давніше межі державами на конференціях в Газі.

Президент же не заявляв в справі сїх пропозицій, але прихильники таких судів уважають сїй проект же одною перешкодою більше на дорозі до здійснення ідеї міждержавного суду.

ЩЕ ОДНА ЖЕРТВА КАТАСТРОФИ В ГВІЛІНГУ.

Межі жертвами катастрофи в компанії аугіа в Гвіллінгу, в Вест Бердінгтоні, дня 28. квітня, погіб також Українець Микола Полая, родом з Галичини, 35 літ віку, який відвідав Українського Народного Союзу ч. 384. в Карнегі, На. Вступив він був до Союзу, а 1915. році до відвіду ч. 229. в Сафрентоні, На.

ПРИСПИНЮТЬ ПОДАТКОВИЙ ЗАКОН.

ВАШІНГТОН, 8. мая. — Сенат починає приспівати свою роботу над податковим законопроектом. Наряди сенату над сєю справою відбуваються день і ніч. Сподіються покінчити праці вже сими днями.

СЕНАТОРИ ПРОТИ КУЛІДЖА.

ВАШІНГТОН, 8. мая. — Сенатори з обох партій виступили нині остро проти президента Куліджа за те, що він хоче відложити закон про нове виключення японської імїграції. Сенатори Бра та Робінсон говорив, що Кулідж вломлює в права конгресу. Один сенатор Рід боронив Куліджа.

ПЕРЕДВИБОРЧІ КАМПАНИ.

НЮ ЙОРК, 8. мая. — Прихильники кандидатури нью-йоркського губернатора Смита кажуть, що число делегатів, прихильників сїх кандидатів, росте. Самий Смит каже, що він буде подавати публічно, кілька делегатів на конференцію нині зібсая, як се робить головний кандидат републиканської партії, теперішній президент Кулідж.

Спекулянти, що беруть заклад на президіальні вибори, кажуть, що дуета закладаються на вибір Смита проти його вибору як 1 до 3 (за кожного долара за вибором хочуть три на случай програю).

ГОРЯЧІ ДЕБАТИ НА ПЕРЕСЛУХАННЯХ ЗА ПИВО.

ВАШІНГТОН, 8. мая. — Перед сенатом комітетом палати послів ведся далі дебат на вступно профіційного закону. Сим разом перед комітетом виступили люди, прихильні профіції в протинній зміні сього закону в користь легкого пива і вина. Декотрі свідки говорили закиди проти нью-йоркського губернатора Смита, що він хоче повороту салюнів, але їх зарх спитали за докази, і вони їх не могли родати. Сварилися також за Андерсона, суперінтендента Антисаюнової Ліги, що сидить в тюрмі за обман.

СЛІДСТВО В СПРАВІ СЛІДСТВА.

ВАШІНГТОН, 8. мая. — Перед сенатом комітетом, що робить розслід на далісність буюшого прокуратора Догерті, стану один свідок зі стеїту Монтані, котрий зїзав, що агенти департаменту судивність ата републиканського партійного комітету пробували відібрати закиди проти сенатора Волша, що заслуживши коло розкриття діяльності Догерті.

КІЛЬКО КОШТУЮТЬ ВИБОРИ ДЕКОТРИХ СЕНАТОРІВ?

ВАШІНГТОН, 8. мая. — Інші почалися перед верифіційною комісією сенату переслухання в справі вибору сенатора Меїфїлда, котрий, як кажуть, мав бути перекупи. Перший свідок, републиканськ Бед, зїзав, що самий сенатор Меїфїлд признався йому, що вибори коштувала його 30,000 долларів.

ЗАМКНУТИ СТАЙНИО ШЕ, ЗАКІМ КОНИ ВКРАДЕНО.

ВАШІНГТОН, 8. мая. — Перед нафтовим комітетом сенату зїзали знатки нафтових справ, що федеральний уряд не мав великої шкоди через передаване тереть приватним підприємцям, бо приватний вїзник сїх теренів здержано в час.

ВАЖНЕ ВІДКРИТТЯ В МЕДИЦИНІ.

НЮ ЙОРК, 8. мая. — Д-р Лойд Фелікс, професор медицини на Гарвардському університеті, оповідав, що він винайшов лік на залякання легень („люмолю“).

Каже він, що лік уже перейшов через стадію проб та що викняже його в зпїтляжх показало, що він зменчує смертельність від сїєї тяжкої недуги на 25 до 50 процент (сїєї недуги оду четвертіну від одної половини хорих).

Лікарстві виглядає як білий кристалічний порошок. Зробляється його зі серума (з ярови) коня.

БАНК ЗАМКНЕНО ЧЕРЕЗ КРАДІЖ 50,000 ДОЛЛАРІВ.

НЮ ЙОРК, 8. мая. — Банк „Фіст Нейшенал Банк оф Бельмор“ під Ню Йорком замкнено через крадіж 50,000 долларів, який мав допустити там банківський касир Вандеруф, котрий опїявся лопити крадіж на републиканськ банку.

ЗАКОН ПІДВІТНА?

НЮ ЙОРК, 8. мая. — Стефанів прокуратор почав слідство над випущенням з арешту багатого нью-йоркського спекулянта Юліана Фельдмана, якого замкнено на вільності трих літ, але випущено через вплив сенатора Рід.

НИМЦІ НЕ ЗРЕЧУТЬСЯ АЛЬ-ЗАЙМА

Вієна, що Німеччина назвала один із своїх ново-збудованих кораблів „Альзайма“, викликала велике невдоволення альзайської французької преси. М. и. сказаво в газетах, що Німці, які беруть війноу жижи в Штрасбурзі, осушували фонд і вже тоді збирали гроші для внутрішнього уладження згаданого корабля.

УКРАЇНСЬКИЙ СЕЛЯНИН НЕ ПРИЙНЯЄ БОРЮТЬБИ.

Большевицька преса повідомляє, що за останній час залякдовано на Україні цілий ряд повстанських відділів, або як большевики пишуть банд.

Зліквований відділ Масло-а, що оперував в 5 роїх на границі Харківської та Полтавської губ.

Відділ Чорта в Глуховській районі і відділ Деркача в Кожелубів, що займали довгі часи Боршпільський і Вишешський райони. Один відділ на початку сього року біля ствїції Боржка (20верств) від Київів, напав на залізничний потяг, забрав багаж з вагонів і заховався в лісі.

ВІДІЛ ЧОРТА В ГЛУХОВСЬКОМУ РАЙОНІ І ВІДІЛ ДЕРКАЧА В КОЖЕЛУБІ, ЩО ЗАЙМАЛИ ДОВГІ ЧАСИ БОРИШПІЛЬСЬКИЙ І ВИШЕШСЬКИЙ РАЙОНИ. ОДИН ВІДІЛ НА ПОЧАТКУ СЬОГО РОКУ БІЛЯ СТВІЦІ БОРЖКА (20ВЕРСТВ) ВІД КИВІВ, НАПАВ НА ЗАЛІЗНИЧНИЙ ПОТЯГ, ЗАБРАВ БАГАЖ З ВАГОНІВ І ЗАХОВАВСЯ В ЛІСІ.

ТРАБУЮТЬ УКРАЇНУ.

За минулий рік, як подають урядові повідомлення в російських газетах, до 20 грудня було зібрано 141 мільон пудів збіжжа, до 5. січня — 149 мільон пудів і т. д.

Весь збір збіжжа на Україні дав в останньому році по більше 37-милії з суверенів, котрі на шевцильким звідомленням, 755 мільонів пудів. Виходить з осянїну минулого року до весни перейшло до московських рук нашою податку, то-б то заздурно одна пїтя всіх живих на Україні.

Решту скупили за піддувро закупочні організації під час осинньої „збіжжової компанії“.

Ограбована таким чином праця українського селянина, вже йому не повернеться.

ЗАНАВІСА СОРОМУ.

В Туреччині помало в усіх ділянках помало вводять західну моду. В газеті „Ле Гольова“ читаємо: „На трамваях і на кораблях у Царгороді турецькі жінки мусять бути віділені від чоловіків занавісою. Тепер кемалістична влада видає розпорядок, що що засону мається усунити. То звинякало у старих Турків і ганум (Турки) спротив, який відбився і в турецькому парламенті. Один посол звінтерелегован міністра про цю справу. Міністер внутрішніх справ відповів, що цей розпорядок видає на предложення шефа санітарної служби в Царгороді. Долає, що хоч засони відкинуто, жінки і зарезервовані окремі місця для турецьких жінок. Дискусія над цим питанням закінчилась таким висновком: одного посла. Хай нас Бог зберігає, щоб ся гляділи на сидданні засони сорому!“

ШКОЛИ З СУЛТАНСЬКОМУ ПАЛАТІ.

Турецьке міністерство фінансів покликано скерникна буюшого турецького султана з Царгороду до Ангорі. Має з ним полагати справу, що зробить з покинутими султанськими школами.

Ек нех длати давати. Має сїк вїдкрити на сидданні засони сорому!“

АВСТРИЙСЬКА ПЛАТІНА ДЛЯ АВТОРИ В ОБОРОНІ СВОЇХ ЧЕСЬКО-СЛОВАЦЬКОЇ АРМІЇ ПЕРЕДАВАННО РАДІО-СТАЦІЯМИ.

В Берліні відбулася конференція товариства драматичних авторів і композиторів. Розглядали справу оборони авторського права у відношенні до репродукції їх творів при допомозі радіо. М. и. поставлено висноження, яке домагається, щоб же закї даний твір передаватиметься при допомозі радіо, — застерегти авторські права і то так, що про те мається негайно повідомити театральні дирекції. Мається при цьому звернути їх увагу, що в разі передавання творів за посередництвом радіа, авторам прислуговує ці самі права, як колиб їх виставлялося в театрі.

103-ЛІТНЯ ДІКЕНСОВА ПРИЯТІЛЬКА.

Недавно святкувала в Лондоні 103-літню уродини мис Елізабет Андервуд Ніса. Вона добре знає і була особисто запризнана м. и. з Дізарель, Дікенсом і Тейнсоном. Дуже її шанували Дікенс і Тейнсон за її незвичайний талант деклямувати і читати. Вони говорили, що ніхто не знав так гарно відчитувати їх твори і заікакувати ними публіку, як мис Андервуд. Ще сьогодні бабуся здорова і жвава а може на пам'яті читувати цілого Галлея. З нагоди уродин мис Андервуд відвідало її багато визначних людей англійської суспільності.

ЯКОЮ СМЕРТЮ ВМІРАЛИ СУЛТАНИ.

Детронізований калїф був дав в останньому році по більше 37-милії з суверенів, котрі на шевцильким звідомленням, 755 мільонів пудів. Виходить з осянїну минулого року до весни перейшло до московських рук нашою податку, то-б то заздурно одна пїтя всіх живих на Україні.

УКРАЇНСЬКА РЕАЛЬНА ПІМНАЗІЯ В ПРАЗІ.

Українські матуральні курси при Українському Громадському Комітеті в Празі будуть перетворені в українську реальну гімназію при У. Г. К. з огляду на утворення при них низчих клас по програму середніх шкіл.

ЧИ ВИ Є ПЕРЕДПЛАТНИКОМ „СВОБОДИ“?

КОЛИ ШЕ СЕІ ЧАСОНИН НЕ ПЕРЕПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАЧІНІТЬ ПЕРЕДПЛАТНИЦТВО СІ ПІСЯС „СВОБОДА“ є найбільшою із всіх українських часописів в новім старім кряі.

„СВОБОДА“ виходить кожного дня в виїткові неділі і свят.

„СВОБОДА“ подає цілий повний американський і хрест.

„СВОБОДА“ також подає найважливіші відомости з теперішніх подій в старім кряі.

ПЕРЕДПЛАТНА ВІСНОК В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ:

На рік	\$7.00
На пів року	\$3.75
На три місяці	\$2.00

В Джерзі Сіті і загранично:

На рік	\$10.00
На пів року	\$5.00
На три місяці	\$2.75

„СВОБОДА“, 63 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ДРУКАРНЯ

У. Н. СОЮЗА „СВОБОДА“

Тиражує старі, нові, і виводить нові роботи як статті, програмні і твисти на концерти, представлення, пїснї і вїди, як також концерти і листові пїснї для братств, товариств і секцій.

Простіть сї відіду У. Н. Союзу українськї і всякїм заповідати до своїх власних друкарів на адресу:

„СВОБОДА“, 63 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Німецькі комуністи хотять викликати в Німеччині революту

БЕРЛІН, 8. мая. — Німецькі комуністи зачали голосити в Німеччині яву революту проти теперішніх порядків в Німеччині.

Вони набрались духа по своему успіху при парламентарних виборах в Руринні і з приводу другого успіху через проголошення загальною майнерського страйку в Руринні, до якого виступило 300,000 робітників.

Тепер німецькі комуністи зявляють до революції в цілій Німеччині і заявляють за проголошенням „диктатури пролетаріату“.

Одначе Німці сїї провагани не трактують занато поважно.

ПУАНКАРЕ ЖДЕ НА НІМЧИНУ.

ПАРИЖ, 8. мая. — Прем'єр Пуанкаре повідомив прем'єра Мекленделла, що він тепер не хоче вести дальших переговорів у справі плану Доса І Руринни, а ждати-ме як до сїї справи поставиться Німеччина.

ЗАПОВІДАЮТЬ ПОБІДУ ПРЕМ'ЄРА ПУАНКАРЕ.

ЛОНДОН, 8. мая. — В тутешніх політичних кругах заповідано, що при парламентарних виборах сїї медлі у Франції прем'єр Пуанкаре одстане побіду і далі продовжити-ме свою дотеперішню політику.

ХОТЯТЬ ВИМНОЖУВАТИ ВІРНІХ.

БЕЛФАСТ, столиця Остеру (північно Ірландії), 8. мая. — Прем'єр Остеру Крейг пропонує Ірландії, щоб на границі виміняли вірних для вирівняння границь. Остеру віддадут Ірландії католиків, а Ірландії віддади-б Остеру протестантів.

РОСІЯ КУПЕ ПОВЕЛИ ШПИТАЛІ.

ПАРИЖ, 8. мая. — Сюди наслідки вїсти з Берліна, що російський Червоний Хрест замовив там багато матеріалів для полевих шпиталів.

Кажуть, що се приготування до війни з Румунією за Бєсарєвією.

ЗРИВАЄ ПЕРЕГОВОРИ З БОЛЬШЕВИКАМИ.

ГАГА, столиця Голїндії, 8. мая. — Голїндсько-російські переговори в Відні розбилися і голїндська делегация вернулась домі.

СПІР ЗА ПРЕСТОЛ.

ПАРИЖ, 8. мая. — Кирило Романов заявив, що не зрікається російського престолом в користь Миколи Миколаевича.

ЦЕПЛЯК В РИМІ.

РИМ, 8. мая. — Сьогодні приїхав сюди римсько-католицький архієпископ з Росії, котрого большевики освободили. Він буде на посадуху у пани римського.

ЗАПОВІДАЮТЬ НЕВДУКА ПЕРЕГОВІР.

ЛОНДОН, 8. мая. — В тутешніх політичних кругах заповідано, що англійсько-російські переговори у справі об'яви договір розб'ються іза опору большевицької делегации що до признання російських подвїг.

МИКОЛА МИКОЛАЄВИЧ ЗАЧИНАЄ ВІЙНУ НА СИБІРІ.

ПЕКИНГ, столиця Китаю, 7. мая. — З Манджурії повідомляють, що там і в російській Сибірі генерал Севянов збирає нову армію, з якою виправиться проти большевиків.

Се робить він за починком і за гроші Микола Миколаевича, котрий кандидує на російський престол.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СПАДКОЄМЕШ СТИНЕСА.

БЕРЛІН, 22. квітня. — Уго Стінес є призначено у своему давнішньому генеральним спадкоємцем цілого сього маєтну свою жінку Клер Стінес. В особистому складі управ його підприємства та головною дирекції цілої фірми не мають зайти нікі зміни. Одночасно з оголошенням головних постанов Стінесового завішання у німецьких газетах появилася сенсаційна реведіяція, яка доказує, що Стінес помер серед великої офіційнової скривти, борючись за готівку для безупинного ведіння своїх всіх величезних підприємств.

ЛАТВІЯ НЕ БОТЬСЯ ШПИОНІВ.

ВІДЕНЬ, 21. квітня. — Латвійський уряд обинязав оплати за шаперний віза за приїзд до краю і вїзд з нього до одної третини дотеперішніх сїх, так що віза до Латвії коштує тепер всього два долари. Латвія маленська країна вчленилася між Польщу і Советський Союз, але не зявляється масовою імміграцією українських елементів, пацькинодержавні члени „Кавказіанців“ поступають, як Польщі кажуць не обинязувати а віднаслідкувати паспортівні оплати в віднаслідкуєт разів.

ПОЛЯКИ НА ЛІТВІ.

ЛЬВІВ, 20. квітня. — Урядова литовська телеграфічна агенція звідомляє про інтерпелляцію в конвенційному сеймі відносно переселення поляків на Литві. При теперішніх обставинах, коли Польща утїлає Литовцїв на Валєнції і грозить Литві збройним виступом, щоб здобути доступ до Мемеля, то відно інтерпелляції о члєдїне бажанє замаскувати діїське положення і відвернути увагу від аварійського способу поступування на окупуванні Литви.

БОЖЕВІЛЬЕ ВДОВИ ПО АРХИХІ РУДОЛЬФІ.

ВІДЕНЬ, 22. квітня. — Графиня Стефанія Льоньї, яка в першому подружжю була жінкою єдиного сина Франца Йосифа І, Рудольфа, і по його самогубстві вийшла за малярського графа, заруджує признаки божевільї. Вона має тепер 60 літ. Вона терить на ганюванні і то відкинуто в чоловік свій, але її Особливо привабливою є її пїснї, котрі вона виводить і Мірангу.

